

КОЛЕКТИВЕН ТРУДОВ ДОГОВОР
ЗА СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ

№. 201-134/08.06.2020 г.

Днес, 08.06......2020 година, в съответствие с чл. 51 „б” от Кодекса на труда между:

Министерство на образованието и науката, представлявано от Красимир Вълчев - министър на образованието и науката, наричано по-нататък **„МИНИСТЕРСТВО”**,

Съюз на работодателите в системата на народната просвета в България (СРСНПБ), представляван от Диян Стаматов - председател,

Сдружение на директорите в средното образование в Република България (СДСОРБ), представлявано от Асен Александров - председател, наричани по-нататък **„РАБОТОДАТЕЛИ”**,

и

Синдикат на българските учители към Конфедерацията на независимите синдикати в България, представляван от д. ик. н. Янка Такева - председател,

Синдикат „Образование” към Конфедерацията на труда „Подкрепа”, представляван от д-р Юлиан Петров – председател,

Независим учителски синдикат към Конфедерацията на независимите синдикати в България, представляван от Аспарух Томов - председател, наричани по-нататък **„СИНДИКАТИ”**, се сключи настоящият договор за следното:

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Страните по Колективния трудов договор (КТД) се задължават в хода на социалното партньорство да проявяват взаимно уважение, зачитане и съгласуване на интересите си за осигуряване на необходимите условия за функциониране на предучилищното и училищното образование.

Чл. 2. В този договор държавните и общинските детски градини, училища, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена се наричат за краткост „образователни институции“, а работещите в тях – „работници и служители“.

II. ПРЕДМЕТ И ДЕЙСТВИЕ

Чл. 3. Предмет на настоящия КТД са въпросите на трудовите, осигурителните и социалните отношения и на жизненото равнище, които не са уредени с повелителни разпоредби на Кодекса на труда (КТ) и подзаконовите нормативни актове.

Чл. 4. Настоящите договорености са минимални, имат задължителен характер и се прилагат за работниците и служителите, членове на синдикалните организации, и за работодателите, членове на организациите на работодателите - страни по договора, както и за социалните придобивки и допълнителните плащания на командированите от Министерството на образованието и науката (МОН) работници и служители, синдикални членове, работещи в българските държавни училища в Прага и Братислава.

Чл. 5. С колективни трудови договори на равнище, по-ниско от отраслово, могат да се договарят само по-благоприятни условия за работниците и служителите от установените в този договор.

Чл. 6. Работниците и служителите, които не членуват в синдикатите - страни по договора, могат да се присъединят само към сключения от техния работодател колективен трудов договор в образователната институция при условия и ред, определени от страните.

III. ТРУДОВА ЗАЕТОСТ, ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ

Чл. 7. (1) МИНИСТЕРСТВОТО, РАБОТОДАТЕЛИТЕ И СИНДИКАТИТЕ обсъждат и работят по въпросите, свързани с финансовото осигуряване:

1. За квалификация на учителите, които ще преподават новото учебно съдържание и обучение за работа с електронни продукти;

2. На системата за квалификация и кариерно развитие на педагогическите специалисти в съответствие с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

3. За допълнителна квалификация на педагогическите специалисти над определената в чл. 222, ал. 3 и 4 на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО);

4. За утвърждаване и развитие на наставничеството с цел оказване на методическа и организационна подкрепа на новоназначени педагогически специалисти;

5. За допълнителна квалификация на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал за изграждане на умения за работа по проекти и програми в системата на образованието;

6. За поддържане и повишаване на професионалната квалификация на работниците и служителите.

(2) При планиране на вътрешноинституционалната квалификация на педагогическите специалисти по чл. 223 от ЗПУО, РАБОТОДАТЕЛИТЕ предлагат теми, насочени към преодоляването на стреса сред учителите и към педагогическото взаимодействие между учители и родители.

Чл. 8. (1) МИНИСТЕРСТВОТО своевременно информира социалните партньори за предстоящи промени в мрежата от образователни институции и осигурява обсъждането им в Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество в системата на предучилищното и училищното образование.

(2) МИНИСТЕРСТВОТО предоставя на СИНДИКАТИТЕ и РАБОТОДАТЕЛИТЕ информация за конкретни промени в мрежата от образователни институции при поискване.

Чл. 9. При структурни промени МИНИСТЕРСТВОТО предоставя на РАБОТОДАТЕЛИТЕ и СИНДИКАТИТЕ разчети за броя на оставащите без работа педагогически специалисти и непедagogически персонал и възможностите за допълнителна квалификация с оглед пренасочването им в предучилищното и училищното образование.

Чл. 10. При прекратяване на трудовите правоотношения по чл. 328, ал. 1, т. 2 и т. 3 от КТ, в рамките на утвърдената численост на персонала, РАБОТОДАТЕЛИТЕ спазват следните условия:

1. Информират СИНДИКАТИТЕ за:

а) причините и необходимостта от намаляване числеността на персонала;

б) броя и длъжностите, подлежащи на съкращение по категории персонал, професии и специалности;

в) възможностите за пренасочване на освободения персонал.

2. Не прекратяват трудовите правоотношения на работници и служители в трудоспособна възраст, ако по същите специалности има работни места, които се заемат от пенсионери.

3. Прекратяват трудовите правоотношения по чл. 328, ал. 1, т. 2 и т. 3 от КТ с работници и служители, членове на синдикатите - страна по договора, след предварително съгласие на съответната синдикална организация в образователната институция.

Чл. 11. СИНДИКАТИТЕ се задължават в срок до седем работни дни от деня, следващ датата на получаването на искането, да изразят мнение по чл. 10, т. 3 от КТД.

Чл. 12. (1) РАБОТОДАТЕЛИТЕ запазват работните места на правоспособни учители с безсрочни трудови договори за периода, за който са назначени за временно изпълняващи длъжността „директор“ на образователна институция.

(2) РАБОТОДАТЕЛИТЕ не сключват трудови договори с външни лица за длъжности, за които има назначени учители, отговарящи на изискванията за заемане на съответните длъжности с непълна норма преподавателска работа по съответните учебни предмети.

Чл. 13. (1) РАБОТОДАТЕЛИТЕ задължително отправят покана до СИНДИКАТИТЕ да участват в разработването и актуализацията на:

1. Правилник за вътрешния трудов ред;
2. Вътрешни правила за работната заплата;
3. Правилник за дейността на училището;
4. Бюджета на образователната институция;
5. Правилник за безопасни условия на труд и учене;
6. План за квалификационната дейност;
7. Етичен кодекс;
8. Критерии по Раздел V от Наредба № 4 от 20.04.2017 г. за нормиране и заплащане на труда - за постигнати резултати от труда на педагогическите специалисти;

9. Допълнителни критерии за заемане длъжността „главен учител” съгласно Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

10. Разпределение на времето за ползване на платения годишен отпуск на работниците и служителите.

(2) След утвърждаването им, копия от документите по ал. 1 се предоставят на председателите на синдикални организации, страни по договора.

Чл. 14. СИНДИКАТИТЕ и РАБОТОДАТЕЛИТЕ започват процедура по преговори за сключване на нов КТД с внасянето на проект на КТД от СИНДИКАТИТЕ три месеца преди изтичане срока на действащия КТД.

Чл. 15. РАБОТОДАТЕЛИТЕ и СИНДИКАТИТЕ създават условия за информиране на работниците и служителите за настъпилите изменения в нормативните документи за предучилищното и училищното образование, както и такива, отнасящите се до трудовите и осигурителните отношения на работещите в системата.

Чл. 16. (1) МИНИСТЕРСТВОТО обсъжда с **РАБОТОДАТЕЛИТЕ** и **СИНДИКАТИТЕ** проекти за промени в нормативните актове, както и проекти на нови нормативни актове, отнасящи се до предучилищното и училищно образование, и осигурява обсъждането им в Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество.

(2) **МИНИСТЕРСТВОТО** обсъжда със социалните партньори възможности за:

1. Намаляване на нормите преподавателска работа;
2. Намаляване на броя на децата и учениците в групите и паралелките;
3. Увеличаване на непедagogическия персонал в детските градини (по двама помощник - възпитатели на група);
4. При приема на деца и ученици в детските градини и училищата родителите/настойниците подписват документ за спазване на изискванията, посочени в правилника за дейността на образователната институция.

(3) **МИНИСТЕРСТВОТО** и социалните партньори системно и целенасочено отстояват авторитета и достойнството на учителската професия, като разработват и прилагат политики за:

1. Недопускане на насилие и агресия спрямо педагогическите специалисти и непедagogическия персонал в образователните институции;

2. Нормативни промени, насочени към по-ясно и точно регламентиране на правата и задълженията на родители и ученици и разширяване правомощията на педагогическите съвети;

3. Поетапно преодоляване на феминизацията в предучилищното и училищното образование.

Чл. 17. МИНИСТЕРСТВОТО и РАБОТОДАТЕЛИТЕ, регулярно и при поискване предоставят на СИНДИКАТИТЕ информация, свързана с:

1. Изпълнението на бюджета по параграфи, с обяснителни бележки по приложена форма, изготвена от МИНИСТЕРСТВОТО и съгласувана със социалните партньори;

2. Прилагането на Наредба № 4 от 20 април 2017 г. за нормиране и заплащане на труда;

3. Социалните плащания;

4. Длъжностните щатни разписания, без лични данни;

5. Изпълнение на конкретни договорености в КТД.

Чл. 18. (1) РАБОТОДАТЕЛИТЕ сключват задължително трудови договори по чл.110, чл. 111 и/или чл. 114 от КТ при назначаване на учители с намалена норма преподавателска работа, недостатъчна за разкриване на щат.

(2) Основното трудово възнаграждение по ал.1 се определя пропорционално на нормата преподавателска работа и определеното работно време в договора, а допълнителните трудови възнаграждения по чл. 34 - в пълен размер, с изключение на ал. 1 и ал. 2.

Чл. 19. РАБОТОДАТЕЛИТЕ разкриват работни места за психолог, педагогически съветник или социален педагог (социален работник), в зависимост от потребностите на образователните институции.

Чл. 20. В случаите, когато членове на СИНДИКАТИТЕ - страна по договора, работят по договор за заместване, след освобождаване на мястото от титуляря могат да ползват предимство при сключването на трудов договор.

IV. ТРУДОВИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

Чл. 21. (1) Брутната работна заплата на заетите в образователните институции се определя в съответствие с действащата нормативна уредба, колективните трудови

договори в предучилищното и училищното образование и Вътрешните правила за работната заплата в образователната институция.

(2) РАБОТОДАТЕЛИТЕ увеличават основните работни заплати и допълнителни трудови възнаграждения на заетите в образователните институции в срок и размер, определени с условията и по реда на нормативната уредба, колективния трудов договор и съобразно бюджета на образователната институция.

(3) Образователните институции, прилагащи система на делегиран бюджет, могат да извършват увеличение на работните заплати съгласно Вътрешните правила за работната заплата по всяко време на годината.

(4) РАБОТОДАТЕЛИ, които не са приложили ал. 2, предоставят анализ на страните по договора за причините за неизпълнението ѝ.

Чл. 22. Работниците и служителите от предучилищното и училищното образование, членове на страните по договора, получават допълнително трудово възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит в размер на не по-малко от 1 на сто от основното месечно трудово възнаграждение.

Чл. 23. РАБОТОДАТЕЛЯТ договаря индивидуалните работни заплати на педагогическите специалисти, прилагайки договореностите в колективните трудови договори и/или във вътрешните правила за работна заплата, като задължително отчитат:

1. Заеманата длъжност;
2. Професионалната квалификация, необходима за заеманата длъжност;
3. Професионалния опит на педагогическия специалист.

Чл. 24. МИНИСТЕРСТВОТО и РАБОТОДАТЕЛИТЕ, при определяне продължителността на трудовия стаж и професионалния опит, за които се заплаща допълнително трудово възнаграждение, зачитат изцяло за придобит трудов стаж и професионален опит по смисъла на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, придобития трудов стаж до 01 юли 2007 година по трудово или служебно правоотношение.

Чл. 25. МИНИСТЕРСТВОТО и РАБОТОДАТЕЛИТЕ зачитат трудовия стаж, придобит след 01 юли 2007 година в друго предприятие на сходна или със същия характер работа или професия, съгласно чл. 12, ал. 4 от Наредбата за структура и организация на работната заплата, както следва:

1. За педагогическия персонал - в съответствие с чл. 19, ал. 1- 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, както и в други отрасли и дейности по специалността от

висшето образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър” или „бакалавър”, която ползва като учител;

2. За непедagogическия персонал - съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България.

Чл. 26. (1) Социалните партньори отстояват поетапно увеличаване на разходните стандарти за делегираните от държавата дейности при подготовката на проекта на Закона за държавния бюджет на Република България, както следва:

1. За 2021 г. - с не по-малко от 20 %;

2. За 2022 г. - с не по-малко от 20 %.

(2) При постигнато увеличение на ЕРС по ал. 1 увеличението на работните заплати на педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование да бъде не по-малко от 18%, и се прилага от влизането в сила на съответното Решение на Министерския съвет (РМС) за увеличаване на стандартите за делегираните от държавата дейности по образованието.

Чл. 27. За системата на предучилищното и училищното образование се определят минимални основни работни заплати, и се прилагат от влизането в сила на съответното РМС за увеличаване на стандартните за делегираните от държавата дейности по образованието, както следва:

(1) Педагогически специалисти с ръководни функции:

1. Директор на училище, детска градина и обслужващо звено - 1334 лв.;

2. Заместник-директор - 1246 лв.

(2) Педагогически специалисти:

1. Учител, ръководител на направление „Информационни и комуникационни технологии“, логопед, психолог, педагогически съветник, корепетитор, хореограф, педагог, ресурсен учител, възпитател, рехабилитатор на слуха и говора и треньор по вид спорт –1085 лв.;

2. Старши учител и старши възпитател - 1120 лв.;

3. Главен учител и главен възпитател - 1176 лв.

Чл. 28. (1) За работниците и служителите от непедagogическия персонал, членове на СИНДИКАТИТЕ, при нормална продължителност на работното време (чл. 136 КТ) се определят следните минимални основни месечни работни заплати:

1. За длъжности, неизискващи образователна степен и професионална квалификация – не по-малко от минималната работна заплата;

2. За длъжностите с квалификация „помощник-възпитател“ и „помощник-готвач“ - не по-малко от 105% от минималната работна заплата;

3. За длъжностите с квалификация „готвач“, „огняр“, „охранител“ и подобни на тях длъжности - не по-малко от 110% от минималната работна заплата;

4. За длъжностите „домакин“, „касиер“, „технически секретар“, „ЗАС“ и подобни на тях длъжности не - по-малко от 115% от минималната работна заплата;

5. За длъжностите „библиотекар“, „счетоводител“ и „главен счетоводител“, членове на синдикатите - не по-малко от 125% от минималната работна заплата;

(2) Договореностите по т. 2, 3, 4 и 5 от ал.1 се прилагат за служители със съответната професионална квалификация.

Чл. 29. За работниците и служителите в предучилищното и училищното образование, членове на синдикалните и работодателските организации, страни по договора, срокът на предизвестие при прекратяване на трудовите правоотношения по чл. 328, ал. 1, т. 1 - 3 и т. 10 от КТ е два месеца.

Чл. 30. За работниците и служителите в системата на предучилищното и училищното образование, членове на синдикалните и работодателските организации, страни по договора, обезщетението на основание - чл. 331, ал. 2 от КТ е не по-малко от 5 брутни работни заплати.

Чл. 31. (1) На работници и служители, членове на синдикалните и работодателските организации, страни по договора, се изплаща обезщетение в следния размер:

1. На основание чл. 222, ал. 1 от КТ - брутното трудово възнаграждение за срок от два месеца;

2. На основание чл. 222, ал. 3 от КТ - на педагогическите специалисти, когато през последните 10 години от трудовия им стаж са заемали длъжност на педагогически специалист в държавна или общинска образователна институция на бюджетна издръжка от системата на предучилищното и училищното образование, се изплаща обезщетение по чл. 222, ал. 3 от Кодекса на труда - в размер на 10,5 брутни работни заплати;

3. На основание чл. 222, ал. 3 от КТ - на лица от непедagogическия персонал, които са работили при същия работодател през последните 10 години от трудовия им стаж - 8,5 брутни работни заплати;

4. На педагогическите специалисти, които изпълняват минимална норма задължителна преподавателска работа по няколко трудови договора, при прекратяването

им и придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се изплаща обезщетение по чл. 222, ал. 3 КТ по всеки от трудовите договори пропорционално.

(2) При прекратяване на трудовото правоотношение поради болест на основание чл. 325, т. 9 и чл. 327, т. 1 от КТ, работникът или служителят има право на обезщетение в размер на brutното му трудово възнаграждение за 3 месеца, ако има най-малко 5 години трудов стаж и през последните пет години не е получил обезщетение на същото основание.

Чл. 32. РАБОТОДАТЕЛИТЕ планират и изплащат в рамките на годишния бюджет на образователната институция допълнително трудово възнаграждение на работещите в системата на предучилищното и училищното образование - три плащания, отразени във вътрешните правила за работните заплати на образователната институция.

Чл. 33. (1) Годишните средства за квалификация се определят в размер не по-малък от 1,2 на сто от годишните средства за работна заплата на педагогическия персонал и се предоставят за включването на педагогическите специалисти и педагозите в яслените групи на детските градини в квалификационни курсове, предварително съгласувани със социалните партньори, обсъждани на педагогически съвет и утвърдени от директора.

(2) Квалификацията на педагогическите специалисти при въвеждането на ново учебно съдържание и нови учебни програми се финансира от МИНИСТЕРСТВОТО.

(3) Образователните институции планират минимум 50 на сто от средствата по ал. 1 за вътрешноинституционални и междуинституционални квалификации, провеждани под формата на методически семинари, лектории, дискуссионни форуми, открити практики, презентации на творчески проекти, резултати и анализи на проведени педагогически изследвания и др. с цел обмяна на добри практики, взаимно учене, споделяне и насърчаване за иновации и повишаване на общото ниво на квалификация на педагогическите специалисти.

(4) Регионалните управления на образованието, социалните партньори, работодателските организации и НЦПКПС съдействат за организирането на квалификациите по ал. 3.

Чл. 34. Страните по този договор се споразумяват минималните размери на допълнителните трудови възнаграждения за членовете на организациите, страни по настоящия договор, да бъдат както следва:

(1) За по-висока лична квалификация.

1. За професионална-квалификационна степен (ПКС) не по-малко от:

- а) за V ПКС - 30 лв.;
- б) за IV ПКС - 35 лв.;
- в) за III ПКС - 50 лв.;
- г) за II ПКС - 70 лв.;
- д) за I ПКС - 90 лв.

2. За образователна и научна степен „доктор“ или за научна степен „доктор на науките“, свързана с изпълняваната работа, не по-малко от:

- а) 130 лв. - за „доктор“;
- б) 160 лв. - за „доктор на науките“.

3. Когато има правно основание за плащане едновременно на допълнително трудово възнаграждение за по-висока лична квалификация за ПКС и образователна и научна степен "доктор" или "доктор на науките", на лицето се заплаща по-благоприятното допълнително трудово възнаграждение.

(2) За работа с деца и ученици със СОП на директори, учители и педагогически специалисти, членове на организациите, страни по настоящия договор, от детските градини, общообразователните, професионалните и спортните училища, училищата по изкуствата и по културата, както и от извънучилищните педагогически институции - не по-малко от 30 лв. Възнаграждението се изплаща за действително отработено време през периода на учебните занятия. На равнище образователна институция с вътрешните правила за работна заплата може да се диференцира допълнителното възнаграждение за работа с ученици и деца със СОП, но не по-малко от 30 лева.

1. Право на допълнително трудово възнаграждение по ал. 2 имат педагогическите специалисти, на които работата с деца и ученици със СОП не произтича от преките служебни задължения;

2. Допълнително трудово възнаграждение за работа с деца със СОП се изплаща на помощник-възпитателите в детските градини в размер на 15 лв.

(3) За наставничество на учители се заплаща не по-малко от 60 лева месечно за срок до една година.

(4) За преподаване на учебни предмети на чужд език без учебния предмет "чужд език" - не по-малко от 30 лв.

(5) За участие в екипи за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст - за действително посещение, отразено в протокол, и за участие на представители на училището или детската градина, включени в екипа за обхват, които работят с институциите по въпросите на обхващането, включването и превенцията на

отпадането от образователната система на децата и учениците, се заплаща допълнително възнаграждение съгласно вътрешните правила за работната заплата на образователната институция.

(6) За провеждане на допълнително обучение на деца и ученици, които не са усвоили компетентностите, заложиени в учебната програма, или на деца, които не владеят български език - за 1 проведен час, възнаграждение в съответствие с чл. 34, ал. 8.

(7) За работа при специфични условия на труд на персонала в специалните училища, центровете за специална образователна подкрепа и училищата към местата за лишаване от свобода и специалните детски градини:

1. Възпитателни училища - интернати и училища към местата за лишаване от свобода - не по-малко от 20 на сто от минималната основна работна заплата за съответната длъжност;

2. Училища - интернати и детски градини за деца и ученици с нарушено зрение и увреден слух - не по-малко от 12 на сто от минималната основна работна заплата за съответната длъжност;

3. Социално - педагогически интернати - не по-малко от 10 на сто от минималната основна работна заплата за съответната длъжност;

4. На работещи в центровете за специална образователна подкрепа - не по-малко от 10 на сто от минималната основна работна заплата за съответната длъжност.

(8) Учебен час над минималната норма задължителна преподавателска работа (лекторски час) на педагогическите специалисти, членовете на организациите, страни по настоящия договор, се заплаща, както следва:

1. За учител с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ - не по-малко от 8,50 лв.;

2. За учител притежаващ професионална квалификация „учител“, но не отговарящ на изискването за заемане на конкретната длъжност - не по-малко от 7,00 лв.;

3. За учител със средно образование - не по-малко от 6,30 лв.

4. Директорът на образователната институция създава организация за изплащане на лекторските часове до края на месеца, следващ този, през който са изработени.

(9) За водене на задължителната документация, за консултиране на родители, деца и ученици се изплаща допълнителното трудово възнаграждение в следния размер:

1. На класните ръководители, членове на синдикатите, в дневна и вечерна форма на обучение в училищата - не по-малко от 42 лв. месечно;

2. На учителите, членове на синдикатите, в детските градини и подготвителните групи в училище, в група за целодневна организация на учебния ден - не по-малко от 22 лв. месечно;

3. На учители, водещи документацията на ученици в задочна или самостоятелна форма на обучение - не по-малко от 60 лв. годишно;

4. На педагогическите специалисти в ЦПЛР - не по-малко от 15 лв. месечно;

5. На учителите по ИКТ, които не са ръководители на компютърни кабинети и им се възлага поддържането на задължителната електронна документация на образователната институция се изплаща допълнително трудово възнаграждение в размер, не по-малко от 30 лв. месечно.

(10) Право на безплатна храна дневно имат:

1. Непедагогическият персонал в детските градини и подготвителните групи в училище, членове на синдикатите - 2.50 лв.;

2. Работещите в кухните към столовете на училищата и интернатите, когато са на щат към съответното училище или интернат, членове на синдикатите - 2.50 лв.

(11) На педагогическите специалисти, членове на синдикатите, извършващи допълнителна работа се заплаща допълнително възнаграждение като лекторски часове, регламентирано с вътрешните правила за работната заплата на образователната институция, както следва:

1. За проверка и оценка на писмена работа от олимпиада, състезание и НВО, както следва:

а) за текстова писмена работа - 0,3 часа;

б) за тест с избираеми и/или свободни отговори - 0,1 часа.

2. За изпитване на един ученик във формите на задочно, дистанционно, индивидуално или самостоятелно обучение:

а) председател на комисия - 0,3 часа;

б) член на комисия - 0,2 часа.

3. Провеждане на консултации със задочници - 1 час.

4. Провеждане на държавен изпит по практика за придобиване на степен на професионална квалификация по специалност:

а) председател на комисия - 8 часа;

б) член на комисия - 5 часа;

в) проверка на една писмена работа на ученик от държавен изпит по теория за придобиване на степен на професионална квалификация по специалност или професия – за всеки преподавател - 0,5 часа.

(12) Средствата за допълнително трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда през учебната година на педагогическите специалисти се планират в рамките на бюджетите на институциите в размер не по-малко от 4 % и не повече от 4,5% от годишния размер на средствата за работни заплати.

(13) За учебната 2019/2020 година на лицата, определени за квестори и учители-консултанти на националното външно оценяване в края на VII клас, на държавните зрелостни изпити, на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация, а също и на членовете на комисиите за провеждането им, включително и на непедagogическия персонал, както и на директорите на училища, в които се провеждат НВО и/или ДЗИ, се заплаща сумата от 80 лева на човек за изпитния ден при реално изпълнение на задълженията.

Чл. 35. (1) РАБОТОДАТЕЛЯТ заплаща допълнително възнаграждение в размер не по-малък от 70 на сто от основната работна заплата на заместващия работник или служител, на заместващия или я разпределя между заместващите, членове на синдикатите, който/които освен своята работа или дейност работи/работят по вътрешно заместване при условията и по реда на чл. 259 от КТ.

(2) На работници и служители, положили труд в работни, почивни и празнични дни, се заплаща трудово възнаграждение за извънреден труд в размери, определени в чл. 262, ал. 1, т. 1 - 3 от КТ.

Чл. 36. (1) Директорите на образователни институции на делегиран бюджет предоставят всяко тримесечие на общо събрание на работниците и служителите информация за изпълнението на бюджета на образователната институция по параграфи, подпараграфи и конкретни дейности.

(2) Данните за изпълнението на бюджета на образователната институция следва да бъдат пълни, ясни и разбираеми, като включват изразходваните средства за работни заплати и осигуровки, за социални плащания и издръжка, придружени с обяснителни записки по примерен образец, изработен съвместно от МИНИСТЕРСТВОТО и социалните партньори.

(3) Информацията трябва да бъде съпоставима с утвърдения бюджет на образователната институция за годината. Същата следва да съдържа данни за извършените промени по бюджета през периода, в т.ч. и за вътрешнокомпенсирани промени, както и информация за неразплатени разходи на образователната институция при наличие на такива и възможностите за финансовото им осигуряване.

(4) Копие от информацията по ал. 1 се предоставя на председателите на синдикалните организации, страни по договора, три дни преди провеждане на общото събрание.

V. РАБОТНО ВРЕМЕ, ПОЧИВКИ И ОТПУСКИ

Чл. 37. Разпределението на работното време, графици за работа на смени, условията и редът за полагане и за заплащане на нощен и извънреден труд и отчитането на работното време се уреждат с КТ и Правилника за вътрешния трудов ред на всяка образователна институция, които се обсъждат и приемат съгласно чл. 37 и чл. 181 от КТ.

Чл. 38. Работното време на педагогическите специалисти в периода на учебното време включва: изпълнението на възложената норма преподавателска работа, участие в педагогически съвети, работата в методическите обединения, консултации на ученици и родители, родителски срещи и изпълнение на други задължения по длъжностна характеристика, както и самоподготовката, която се осъществява в предпочитана от педагогическия специалист среда.

Чл. 39. Целодневният режим на обучение и възпитание на учениците се осъществява не по-малко от двама учители в рамките на минималната задължителна норма преподавателска работа.

Чл. 40. (1) На основание чл.156а от КТ за членовете на синдикатите и на организациите на работодателите, страни по договора, се определят по-големи размери на отпуски по чл. 155 и 156 от КТ както следва:

1. Размерът на основния платен годишен отпуск по чл. 155, ал. 4 от КТ се определя на 28 работни дни за непедагогическия персонал;

2. Работници и служители от непедагогическия персонал с намалена работоспособност 50 и над 50 на сто имат право на основен платен годишен отпуск в размер на не по-малко от 34 работни дни;

3. Размерът на удължения платен годишен отпуск по чл. 155, ал. 5 от КТ и чл. 24, ал. 1 от Наредбата за работното време, почивките и отпуските за педагогическите специалисти се определя общо на 56 работни дни;

4. За непедагогическия персонал допълнителен платен годишен отпуск по чл. 156, т. 2 от КТ – не по-малко от 8 работни дни. Списъкът на длъжностите, за които се установява ненормиран работен ден, се определя от работодателя след консултации със СИНДИКАТИТЕ.

5. На работниците и служителите в образователните институции, членове на синдикалните и работодателските организации, страни по договора, работещи на 1

ноември, се изплаща трудово възнаграждение, равно на удвоения размер на средно дневното брутно трудово възнаграждение.

б. За работниците и служителите, членове на организациите на работодателите и синдикатите, страни по договора, дните обявени за неучебни от министъра, кмета, здравен орган или друга институция, да се считат за неприсъствени дни, но не повече от 5 дни годишно.

(2) Във връзка с последиците от обявеното извънредно положение с решение на Народното събрание (ДВ, бр. 22 от 13.03.2020 г. и ДВ, бр. 33 от 07.04.2020 г.) на основание чл. 156а от КТ, размерът на основния платен годишен отпуск по чл. 155, ал. 4 от КТ и чл. 40, ал.1, т. 1 от КТД за членове на синдикалните организации от непедagogическия персонал в образователните институции по чл. 2 от КТД да бъде увеличен за 2020 г. с 20 работни дни над договорения по чл. 40, ал.1, т. 1 от КТД.

Чл. 41. При ползване на отпуск по чл. 157, ал. 1, т. 1, 2 и 3 от КТ на работниците и служителите, членове на синдикалните и работодателските организации, страни по договора, се изплаща възнаграждение от работодателя по реда на чл. 177 от КТ.

Чл. 42. На основание чл. 168 от КТ на работнички и служителки, членове на синдикалните и на работодателските организации, страни по договора, се предоставя допълнителен платен отпуск както следва:

1. С две деца до 18-годишна възраст - 2 работни дни;
2. С 3 и повече деца до 18-годишна възраст - 4 работни дни.

Чл. 43. При условията на чл. 42 право на този отпуск има работник или служител, който вместо майката се грижи за отглеждане на детето.

Чл. 44. Работник или служител, член на организациите на работодателите и на синдикатите, страна по договора, който учи със съгласието на своя работодател в средно или висше училище без откъсване от работа по специалност, приложима в образователната институция, ползва платен отпуск за обучение съгласно чл. 169 и чл. 170 от КТ.

Чл. 45. (1) РАБОТОДАТЕЛЯТ може да разреши платен служебен отпуск по смисъла на чл. 161 от КТ за повишаване на квалификацията, придобиване на нова и/или допълнителна квалификация на педагогическите специалисти.

(2) Отпускът по ал. 1 се разрешава, при условие че квалификационната форма е свързана с повишаване качеството на образователната дейност.

VI. ОСИГУРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

Чл. 46. (1) РАБОТОДАТЕЛИТЕ и първостепенните разпоредители с бюджет осигуряват ежемесечно средства за фонд „Социално-битово и културно обслужване“ в размер на 3 на сто от средствата за основната заплата.

(2) Редът за разпределение за ползване на средствата за фонд „Социално-битово и културно обслужване“ се определя от общото събрание на работниците и служителите в образователната институция.

Чл. 47. РАБОТОДАТЕЛИТЕ и първостепенните разпоредители с бюджет изплащат разходи за транспорт от местоживеенето до местоработата и обратно или за наем по месторабота на педагогическите специалисти, които работят в населено място извън местоживеенето си, в пълен размер от стойността на абонаментните карти или билетите в съответствие с действащата нормативна уредба.

Чл. 48 (1) Работодателят в рамките на бюджета на институцията може да възстановява транспортните разходи за пътуване от местоживеенето до местоработата и обратно, когато те се намират в различни населени места на непедagogическия персонал.

(2) Разходите при ползване на обществен транспорт се удостоверяват с представяне на билети, фактури и абонаментни карти за пътуване по маршрута от местоживеенето до местоработата и обратно.

(3) Възстановяването на транспортните разходи по ал. 1 се извършва за времето на изпълнение на служебните задължения на работното им място, установено с трудовия договор.

Чл. 49. (1) РАБОТОДАТЕЛИТЕ и първостепенните разпоредители с бюджет осигуряват средства за представително облекло на педагогически специалисти, заместник-директорите без норма преподавателска работа и главния счетоводител членове на синдикалните и работодателските организации, страни по договора, в съответствие с действащата нормативна уредба в размер не по-малък от 430 лв.

(2) При постъпване на работа РАБОТОДАТЕЛИТЕ предоставят на педагогическите специалисти средства за представително облекло, пропорционално на оставащите до края на календарната година месеци.

(3) Получилите представително облекло по чл. 49, ал. 1 нямат право на облекло по чл. 50, ал. 1.

Чл. 50. (1) РАБОТОДАТЕЛИТЕ и първостепенните разпоредители с бюджет осигуряват безплатно работно облекло на работници и служители, членове на синдикатите, в съответствие с Наредбата за безплатното работно и униформено облекло, и в размер не по-малък от 300 лв.

(2) При постъпване на работа лицата от непедagogическия персонал получават работно облекло, чийто срок на износване започва да тече от датата, следваща датата на получаването.

(3) На заседание на Общото събрание на работниците и служителите в образователната институция, се вземат решения относно вида и характеристиките на работното облекло, срока на износване, начина на закупуването му (чрез предоставяне на авансови средства на лицето за закупуването му, закупуване със собствени средства и възстановяването им след предоставяне на фактура) и др.

VII. УСЛОВИЯ ЗА СИНДИКАЛНА ДЕЙНОСТ И ЗА РАБОТА НА СЪВЕТИТЕ ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Чл. 51. (1) В съответствие с чл. 46 от КТ за осъществяване на синдикална дейност **МИНИСТЕРСТВОТО И РАБОТОДАТЕЛИТЕ** осигуряват безвъзмездно необходимите материални условия на **СИНДИКАТИТЕ** - помещения, ползване на размножителна техника, компютри, интернет, материали и др., необходими за осъществяване на техните функции.

(2) **МИНИСТЕРСТВОТО** осигурява безвъзмездно необходимите материални условия на работодателските организации - помещения, ползване на размножителна техника, компютри, интернет, материали и др., необходими за осъществяване на техните функции.

Чл. 52. (1) За осъществяване на синдикална дейност в една календарна година се ползва платен отпуск по чл. 159 от КТ в размер, както следва:

1. Председател и секретар на организацията в образователна институция - 64 часа;
2. Председател и секретар в общинско ръководство - 104 часа;
3. Председател и секретар в регионално ръководство - 128 часа;
4. Нещатни членове на национално ръководство, национални професионални секции и националните контролни и помощни органи - 160 часа.

(2) За осъществяване на задачи с обществено значение по чл. 161, ал. 1 от КТ – участие в мероприятия на **СИНДИКАТИТЕ**, организирани от ръководствата им, синдикалните членове ползват платен служебен отпуск в размер на 40 часа за една календарна година.

Чл. 53. (1) **РАБОТОДАТЕЛИТЕ** изпълняват задълженията си спрямо синдикалните организации за осигуряване условия за синдикална дейност след представяне на удостоверение за легитимност, издадено от упълномощените органи на **СИНДИКАТИТЕ** - страна по договора.

(2) Удостоверенията по ал. 1 се представят съгласно решенията на ръководните органи на СИНДИКАТИТЕ и в случай на промяна на субекта, представляващ синдикалния орган.

(3) СИНДИКАТИТЕ предоставят на директора актуален списък на членовете на синдикалните организации при поискване.

Чл. 54. За изпълнение на задачи, свързани с дейността на организациите на РАБОТОДАТЕЛИТЕ - страна по договора, и за участие в работата на отрасловия и общинските съвети за тристранно сътрудничество членовете им ползват платен служебен отпуск по чл. 161, ал. 1 от КТ в размер, както следва:

1. 40 часа за член на организация на съюза;
2. 104 часа за изборна длъжност в общинско ръководство на съюза;
3. 128 часа за изборна длъжност в областно ръководство на съюза;
4. 160 часа за изборна длъжност в националното ръководство на съюза.

Чл. 55. При ползване на отпуск по чл. 159 и чл. 161 от КТ и чл. 52 и чл. 54 от КТД от работниците и служителите, членове на синдикалните организации и на работодателите, страни по настоящия договор, на заместващите ги може да се изплаща възнаграждение от Националната програма „Без свободен час“.

Чл. 56. При възникване на конфликти или при констатирани нарушения на нормативната уредба социалните партньори предоставят информация един на друг и си съдействат за разрешаването им.

VIII. УСЛОВИЯ НА ТРУД

Чл. 57. Страните по настоящия договор се задължават съвместно да съдействат за осигуряването на здравословни, безопасни и хигиенни условия на труд.

Чл. 58. МИНИСТЕРСТВОТО организира обучение на директори и председатели на синдикални организации в образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование по охрана и хигиена на труда и по безопасни условия на труд.

Чл. 59. МИНИСТЕРСТВОТО, РАБОТОДАТЕЛИТЕ и СИНДИКАТИТЕ обединяват усилията си за осигуряване на допълнителни средства за подобряване на материално-техническата и дидактическата база, необходима за учебно-възпитателния процес.

Чл. 60. В съответствие с чл. 17 от Наредба № 3 от 19 април 2001 г. на министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването за минималните изисквания за безопасност и опазване здравето на работещите при използване на лични

предпазни средства на работното място работодателят изготвя списък на работещите в образователната институция, които имат право на специално работно облекло и лични предпазни средства и ги осигурява извън средствата по чл. 50 от КТД.

Чл. 61. Страните по договора съгласно Наредба № 3 от 17 април 2000 г. за здравните кабинети в детските градини и училища да изискат изграждането на здравни кабинети във всички образователни институции. Средствата за здравните кабинети се предоставят на държавните и общински училища и детски градини от общините.

Чл. 62. МИНИСТЕРСТВОТО, СИНДИКАТИТЕ и РАБОТОДАТЕЛИТЕ кандидатстват с проекти по оперативните програми на Европейския съюз.

Чл. 63. Социалните партньори си съдействат за извършване на национално проучване на заболяемостта на работещите в системата на предучилищното и училищното образование и факторите, които им влияят, ползвайки данните от службите по трудова медицина.

IX. ДРУГИ УСЛОВИЯ

Чл. 64. Настоящият КТД влиза в сила от деня на подписването му и е валиден до 25.11.2020 г.

Чл. 65. Изменения и допълнения на КТД се извършват по реда на неговото сключване с подписване на допълнително споразумение (анекс). Всяка от страните по КТД може да предложи неговото изменение и допълнение.

Чл. 66. В изпълнение на чл. 53, ал. 3 и 4 от КТ страните вписват този договор в Изпълнителната агенция - „Главна инспекция по труда“ в седемдневен срок от подписването му.

Чл. 67. Страните по този КТД се задължават да създават необходимата организация и механизми за изпълнение на постигнатите договорености.

Чл. 68. (1) На всеки шест месеца на заседание на Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество страните по този договор отчитат изпълнението на настоящия КТД.

(2) Извън случаите по предходната алинея всяка от страните може да поиска провеждане на заседание на Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество относно неизпълнение на договорености в КТД.

Чл. 69. СИНДИКАТИТЕ се задължават да не предприемат стачни действия по изпълнените договорености от този КТД.

Чл. 70. Страните се задължават да запознават работниците и служителите в образователните институции с настоящия КТД и допълнителните споразумения към него и да им предоставят екземпляри от тях.

Х. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. След приключване на учебното време в училищата през учебната 2019/2020 година работният ден на педагогическите специалисти ще се отчита, като в рамките на работното време те ще осъществят поне два астрономически часа работа, свързана с обща подкрепа по чл. 178, ал. 1, т. 2, т. 4, т. 5 и т. 7 от ЗПУО.

§ 2. Настоящият договор се изработи в 7 (седем) еднакви екземпляра - по един за всяка от страните и един за Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

ЗА МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЪР:.....

/КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ/

ЗА СРСНПБ

ПРЕДСЕДАТЕЛ:.....

/ДИЯН СТАМАТОВ/

ЗА СБУ КЪМ КНСБ

ПРЕДСЕДАТЕЛ:.....

/д. ик. п. ЯНКА ТАКЕВА/

ЗА СДСОРБ

ПРЕДСЕДАТЕЛ:.....

/АСЕН АЛЕКСАНДРОВ/

ЗА СИНДИКАТ „ОБРАЗОВАНИЕ“

КЪМ КТ „ПОДКРЕПА“

ПРЕДСЕДАТЕЛ:.....

/д-р ЮЛИЯН ПЕТРОВ/

ЗА НУС КЪМ КНСБ

ПРЕДСЕДАТЕЛ:.....

/АСПАРУХ ТОМОВ/